



Διάγραμμα Μαθήματος

Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες ECTS
EDUC-549DG	Ψυχολογία της Γλώσσας: Ανάπτυξη και Παθολογία του Λόγου	10
Προαπαιτούμενα	Τμήμα	Εξάμηνο
Κανένα	Παιδαγωγικών Σπουδών	Χειμερινό/Εαρινό
Κατηγορία Μαθήματος	Γνωστικό Πεδίο	Γλώσσα Διδασκαλίας
Επιλεγόμενο	Διδακτική της γλώσσας και της λογοτεχνίας	Ελληνική
Επίπεδο Σπουδών	Διδάσκων	Έτος Σπουδών
2 ^{ος} Κύκλος	Δρ. Ευτυχία Λομπάρδο	1 ^ο
Τρόπος Διδασκαλίας	Πρακτική Άσκηση	Συναπαιτούμενα
Εξ Αποστάσεως	N/A	Κανένα

Στόχοι Μαθήματος:

Οι βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να:

- Εξοικειωθούν με την ψυχολογία της γλώσσας σ' επίπεδο ανάπτυξης και παθολογίας και να εμβαθύνουν τις οικείες γνώσεις τους έτσι ώστε μέσα από μια διεπιστημονική προσέγγιση να διαμορφώσουν μια σφαιρική εικόνα για τη φύση και τη λειτουργία της.
- Ενημερωθούν συστηματικά για το περιεχόμενο της ψυχολογίας της γλώσσας που συνιστά το γνωστικό αντικείμενο της ψυχολογίας της γλώσσας και ειδικότερα για τα συναφή θεωρητικά ζητήματα που μετουσιώνονται σε οικείες προσεγγίσεις στο χώρο αυτό καθώς και για τις μεθόδους έρευνας που χρησιμοποιούνται στη μελέτη του αντικειμένου αυτής της επιστήμης.
- Γνωρίσουν μεθοδικότερα τα στάδια κατάκτησης της γλώσσας (πρώτης και δεύτερης), τη χρήση και την κατανόησή της καθώς και τη σχέση της με θεμελιώδεις γνωστικές λειτουργίες όπως είναι η σκέψη, η μνήμη, δημιουργικότητα, κ.ά.
- Κατανοήσουν τη συσχέτιση γλώσσας και γνωστικών λειτουργιών και ειδικότερα το ρόλο της γλώσσας στην ανάπτυξη της σκέψης-νόησης και αντίστροφα προσδίδοντας έμφαση στις νοητικές ρίζες της γλώσσας.
- Μελετήσουν συστηματικά την παραγωγή του προφορικού λόγου (εκφραστική-παραγωγική γλώσσα) καθώς και το σχέδιο δράσης που υιοθετεί κάθε φορά ο (συν)ομιλητής.
- Εξοικειωθούν με τις διαδικασίες κατανόησης του προφορικού λόγου (δεκτική γλώσσα) καθώς και με το σχέδιο (αντί)δρασης) του ακροατή.
- Εντρυφήσουν σε θέματα νευροβιολογικής βάσης της γλώσσας με έμφαση στη φύση και λειτουργία του εγκεφάλου σε συνδυασμό με την παραγωγή του λόγου και της γλώσσας, στη χρήση απεικονιστικών τεχνικών του εγκεφάλου καθώς και στις

σύγχρονες μεθόδους ηλεκτρομαγνητικής χαρτογράφησης της γλώσσας.

- Κατανοήσουν τη σχέση γλώσσας και μεταγλώσσας και ιδιαίτερα την ανάπτυξη των μεταγλωσσικών ικανοτήτων καθώς και τις παρατηρούμενες ενδοατομικές διαφορές στην ανάπτυξη της γλώσσας.
- Εντάξουν τη χρήση και κατανόηση της γλώσσας, ανάμεσα σε άλλα, σε πλαίσια (πολυ)πολιτισμικά και κουλτούρας των λαών η οποία επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο το άτομο επικοινωνεί με τον κοινωνικό του περίγυρο.
- Ασχοληθούν συστηματικά και με θέματα ατυπικής γλωσσικής ανάπτυξης του ατόμου προσδίδοντας έμφαση στην παθολογία του προφορικού λόγου (ομιλούμενη γλώσσα) και του γραπτού λόγου.
- Αποκτήσουν εξειδικευμένη γνώση αναφορικά με τις διαταραχές του προφορικού λόγου και τις συνέπειες από μια ενδεχόμενη χρονική καθυστέρηση στην παραγωγή και χρήση του.
- Μπορούν να επισημαίνουν και να προσεγγίζουν τα γλωσσικά ελλείμματα ορισμένων παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες όπως εκείνα με νοητική υστέρηση, αυτισμό, κ.τ.λ.
- Εξοικειωθούν με τις ειδικές διαταραχές του γραπτού λόγου και ιδιαίτερα με τη δυσλεξία σ' επίπεδο αιτιοπαθογένειας, διάγνωσης, ερμηνείας και θεραπείας.
- Γνωρίσουν ψυχομετρικά μέσα διάγνωσης διαταραχών της γλώσσας καθώς και τρόπους χρήσης της νέας τεχνολογίας και των πολυμέσων στην αντιμετώπισή τους.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με το τέλος του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

1. Διαπιστώσουν ότι η ενασχόλησή τους με την ψυχολογική διάσταση της γλώσσας σ' επίπεδο ανάπτυξης και παθολογίας θα τους επιτρέψει να έχουν μια πληρέστερη και σφαιρικότερη γνώση γύρω από τον πραγματολογικό της χαρακτήρα που συνυφαίνεται με το ρεπερτόριο των δεξιοτήτων κοινωνικοποίησης και επικοινωνίας του ατόμου στην καθημερινή του κουλτούρα.
2. Καταφεύγουν στα βασικά θεωρητικά σχήματα και να χρησιμοποιούν τις κατάλληλες μεθόδους έρευνας στη μελέτη γλωσσικών φαινομένων και ιδιαίτερα εκείνων που παρουσιάζουν ελλειμματικό χαρακτήρα.
3. Συνδέουν τη γλώσσα, σ' επίπεδο χρήσης και κατανόησής της, με θεμελιώδεις γνωστικές λειτουργίες, όπως είναι η σκέψη, η μνήμη, η προσοχή, η δημιουργικότητα, κ.τ.λ. και να ερμηνεύουν τις ποικίλες γλωσσικές συμπεριφορές του ατόμου.
4. Κατανοούν τα χαρακτηριστικά της παραγωγικής και της δεκτικής γλώσσας και να προβλέπουν (και να ερμηνεύουν) ως ένα βαθμό το σχέδιο δράσης που επιλέγει κάθε φορά ο (συν)ομιλητής ή ο ακροατής στην επικοινωνιακή τους κουλτούρα.
5. Δώσουν έμφαση στη νευρολογική βάση της γλώσσας και στο πλεονέκτημα της ψηφιακής εποχής για μελέτη της γλώσσας με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογικών μέσων όπως είναι οι απεικονιστικές τακτικές του εγκεφάλου και η ηλεκτρομαγνητική της χαρτογράφηση.
6. Συνδέουν τη μελέτη της γλώσσας με τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της σύγχρονης εποχής και τη σημειολογία της καθημερινής ζωής των πολιτών.
7. Μελετούν με αυξημένο ενδιαφέρον τον ατυπικό χαρακτήρα της γλωσσικής συμπεριφοράς ορισμένων ατόμων και να αντιμετωπίζουν με αποτελεσματικότητα παρόμοια φαινόμενα.

Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Βασικές έννοιες της ψυχογλωσσολογίας.
- Τομείς Γλωσσολογίας
- Ψυχολογικοί μηχανισμοί
- Δομή του λόγου
- Το νοητικό λεξικό
- Γλωσσική κατάκτηση
- Βιολογικές διαστάσεις στην κατάκτηση της γλώσσας
- Διγλωσσία
- Γλώσσα και νόηση
- Βιολογικές βάσεις της ανθρώπινης επικοινωνίας
- Γραπτός λόγος

Μαθησιακές Δραστηριότητες και Διδακτικές Μέθοδοι:

Διάλεξη, Ατομική και ομαδική εργασία, Ατομική καθοδήγηση, Συζήτηση στην πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης, δραστηριότητες, διάλογος, Παρουσιάσεις φοιτητών/τριών.

Μέθοδοι Αξιολόγησης:

Διαμορφωτική αξιολόγηση-ανατροφοδότηση, Ατομική εργασία, Ομαδική εργασία- παρουσίαση, Τελική εξέταση.

Διδακτικά εγχειρίδια/βιβλιογραφία:

Τίτλος	Συγγραφέας	Εκδοτικός Οίκος	Έτος	ISBN
Words in the mind: an introduction to the mental lexicon	Aitchison, J.	Blackwell.	1994	9781118170960
Psychology of language.	Carroll, David, W.	Thomson Wadsworth.	2004,2008	9780495099697
Η ψυχολογία της γλώσσας. Ψυχολογική προσέγγιση της χρήσης και της εξέλιξης της γλώσσας.	Ζερβός, Γρηγόρης Θ.	Έλλην.	2008	9789602869864
Psycholinguistics. Volume 1-6.	Harley, Trevor, A.	Sage Publications	2010	9781847875983

Talking the talk: Language, psychology and science.	Harley, Trevor, A.	Psychology Press	2009	9781841693408
Η ψυχολογία της γλώσσας. Από την πράξη στη θεωρία. Θεσσαλονίκη. ((μτφρ.: Μαρία Ζαφείρη, Φάνης Λέκκας, Καλλιόπη Ρόικου, κ.ά).	Harley, Trevor	Studio Press.	2009	9789601217505
The psychology of language: From data to theory. (3rd edition)	Harley, Trevor, A.	Psychology Press.	2008	9781848720893
Ψυχολογία της γλώσσας. Μια εισαγωγική προσέγγιση.	Πήτα, Ρέα Μ.	Ελληνικά Γράμματα.	1998	9789603445012
Ψυχολογία του λόγου και της γλώσσας. Ανάπτυξη και παθολογία. Δυσλεξία και λογοθεραπεία.	Στασινός, Δ.	Gutenberg.	2009	9789600113013
The psychology of language. (1st ed)	Whitney, Paul	Houghton Mifflin.	1997	9780395757505